

פרשת אחרי – שבת קודש

(ח) ושמרתם את חקתי ועשיתם אתם אני יהוה מקדשכם:

ח ותשרון, ית קימי, ותעבדון, יתהון: אנא יי, מקדשכון.

(ט) כי־איש איש אשר יקלל את־אביו ואת־אמו מות יומת אביו ואמו קלל דָּמּוּ בּוֹ:

ט ארי גבר גבר, דילוט ית אבוהי וית אמיא אתקטלא יתקטיל: אבוהי ואמיא לט, קטלא חיב.

הש"י א אביו ואמו קלל: (ת"כ, סנהדרין פה): לרבות לאחר מיתה. דמיו בו: זו סקילה, וכן כל מקום שנאמר: "דמיו בו", "דמיהם בם", ולמדנו מאוב וידעוני, שנאמר בהם: "באבן ירגמו אתם דמיהם בם". ופשוטו של מקרא: כמו "דמו בראשו" אין נענש על מיתתו אלא הוא, שהוא גרם לעצמו שיהרג:

(י) ואיש אשר ינאף את־אשת איש אשר ינאף את־אשת רעהו מות־יומת הנאף והנאפת:

י וגבר, דיגוף ית אמת גבר, דיגוף, ית אמת חברה אתקטלא

הש"י א ואיש: פרט לקטן. אשר ינאף את־אשת איש: פרט לאשת קטן. למדנו שאין לקטן קדושין. ועל אידו אשת־איש חיבתי לך? אשר ינאף את אשת־רעהו: פרט לאשת עובד גלולים. למדנו, שאין קדושין לעובד גלולים. מות־יומת הנאף והנאפת: כל מיתה האמורה בתורה סתם, אינה אלא חנק:

יא וגבר, דישכוב ית אמת אבוהי עריתא דאבוהי, גלי: אתקטלא יתקטלון

(יב) ואיש אשר ישכב את־בִּלְתּוֹ מות יומתו שניהם תבל עשו דמיהם בם:

יב וגבר, דישכוב ית בלתיא אתקטלא יתקטלון, תרויהון: תבלא עבדו, קטלא

הש"י א תבל עשו: גנאי. לשון אחר: שמבלבלין זרע האב בזרע הבן:

יג וגבר, דישכוב ית דכורא משכבי אמתא תועיבא עבדו, תרויהון: אתקטלא יתקטלון, קטלא

הש"י א משכבי אשה: מכניס כמכחול בשפופרת:

יד וגבר, דיסב ית אמתא וית אמה עיצת חטין היא: בנורא יוקדון יתיה, ויתהון, ולא תהי

(יג) ואיש אשר ישכב את־משכבי אשה תועבה עשו שניהם מות יומתו דמיהם בם:

יד וגבר, דיסב ית אמתא וית אמה עיצת חטין היא: בנורא יוקדון יתיה, ויתהון, ולא תהי

הש"י א ואת־הבהמה תהרגו: אם אדם חטא, בהמה מה חטאה? אלא מפני שבאה לאדם תקלה על ידה, לפיכך אמר הפתוב: תסקל. קל־וחמר לאדם, שיודע להבחין בין טוב לרע וגורם רעה לחברו לעבר עברה. כיוצא בדבר אמה אומר (דברים, יב, ב): "אבד תאבדון את־כל־המקמות", הרי דברים קל וחמר: ומה אילנות, שאינן רואין ואינן שומעין, על שבאת תקלה על ידם, אמרה תורה: השחת, שרף וכלה, המטה את חברו מדרך חיים לדרך מיתה, על אחת כמה וכמה:

טו וגבר, דיתין שכבתיא בבעיירא אתקטלא יתקטיל: וית בעיירא,

(יד) ואיש אשר יקח את־אשה ואת־אמה זמה הוא בִּאֵשׁ ישרפו אתו ואתהוּ ולא־תהיה זמה בתוכם:

טו וגבר, דיסב ית אמתא וית אמה עיצת חטין היא: בנורא יוקדון יתיה, ויתהון, ולא תהי

הש"י א ואת־הבהמה תהרגו: אם אדם חטא, בהמה מה חטאה? אלא מפני שבאה לאדם תקלה על ידה, לפיכך אמר הפתוב: תסקל. קל־וחמר לאדם, שיודע להבחין בין טוב לרע וגורם רעה לחברו לעבר עברה. כיוצא בדבר אמה אומר (דברים, יב, ב): "אבד תאבדון את־כל־המקמות", הרי דברים קל וחמר: ומה אילנות, שאינן רואין ואינן שומעין, על שבאת תקלה על ידם, אמרה תורה: השחת, שרף וכלה, המטה את חברו מדרך חיים לדרך מיתה, על אחת כמה וכמה:

טז ואתתא, דתקרב לות כל בעיירא למשלט בה ותקטול ית אתתא, וית בעיירא: אתקטלא יתקטלון, קטלא חיבין.

(טו) ואשה אשר תקרב אל־כל־בהמה לרבעה אתה והרגת את־האשה ואת־הבהמה מות יומתו דמיהם בם:

יז וגבר דיסב ית אמתיה בת אבוהי או בת אמיא ויחזי ית עריתא והיא תחזי ית עריתיה, קלנא הוא וישתיצון, לעיני בני עמהון: ערית אמתיה גלי, חוביה יקביל.

(טז) ואיש אשר־יקח את־אחיתו בת־אביו או בת־אמו וראה את־ערוֹתֶיהָ והיא תראה את־ערוֹתֶיהָ חסד הוא ונכרתו לעיני בני עמם ערות אחיתו גלה עונו ישא:

יח וגבר דיסב ית אמתא וית אמה עריתא, ויגלי ית עריתיה, תגלי ית סאבת דמהא וישתיצון תרויהון, מגו עמהון.

(יז) ואיש אשר־ישכב את־אשה דוה וגלה את־ערוֹתֶיהָ את־מקרה הערה והוא גלתה את־מקור דמיה ונכרתו שניהם מקרב עמם:

יח וגבר דיסב ית אמתא וית אמה עריתא, ויגלי ית עריתיה, תגלי ית סאבת דמהא וישתיצון תרויהון, מגו עמהון.

הש"י א הערה: גלה, וכן כל לשון "ערה", גלוי הוא, והוא"ו יורדת בתכה לשם דבר, כמו "וערה" מגזרת (אסתר, ה, ט): "ולא־קם ולא־זע", וכן "אחזה" מגזרת אח. והערה זו נחלקו בה רבותינו. יש אומרים: זו נשיקת שמש, ויש אומרים: זו הכנסת עטרה:

יט וערית אמת אמתא אמה ואחת אבוי, לא תגלי: ארי ית קרבתיה גלי, חובהון יקבלון.

(יח) ואיש אשר יקח את־אשת אחיו נדה הוא ערות אחיו גלה ערירים יהיו:

כא וגבר, דיסב ית אמתא וית אמה עריתא, ויגלי ית עריתיה, תגלי ית סאבת דמהא וישתיצון תרויהון, מגו עמהון.

הש"י א ופרות אחות אמה: שנה הפתוב באזהרתן. לומר, שהזהר עליהן, בין על אחות אביו ואמו מן האב, בין על אחיותיהן מן האם, אבל ערות אשת אחי אביו לא הזהר, אלא על אשת אחי אביו מן האב:

כב וגבר, דישכוב ית אמתא וית אמה עריתא, ויגלי ית עריתיה, תגלי ית סאבת דמהא וישתיצון תרויהון, מגו עמהון.

(יט) ואיש אשר ישכב את־דדתו את־אחיו נדה הוא ערות אחיו גלה ערירים יהיו:

כב וגבר, דיסב ית אמתא וית אמה עריתא, ויגלי ית עריתיה, תגלי ית סאבת דמהא וישתיצון תרויהון, מגו עמהון.

הש"י א ופרות אחות אמה: שנה הפתוב באזהרתן. לומר, שהזהר עליהן, בין על אחות אביו ואמו מן האב, בין על אחיותיהן מן האם, אבל ערות אשת אחי אביו לא הזהר, אלא על אשת אחי אביו מן האב:

כג וגבר, דיסב ית אמתא וית אמה עריתא, ויגלי ית עריתיה, תגלי ית סאבת דמהא וישתיצון תרויהון, מגו עמהון.

(כ) ואיש אשר ישכב את־דדתו את־אחיו נדה הוא ערות אחיו גלה ערירים יהיו:

כד וגבר, דיסב ית אמתא וית אמה עריתא, ויגלי ית עריתיה, תגלי ית סאבת דמהא וישתיצון תרויהון, מגו עמהון.

הש"י א ואקץ: לשון מאוס, כמו (בראשית, כז): "קצתי בחיי", כאדם שהוא קץ במזונו:

כה וגבר, דיסב ית אמתא וית אמה עריתא, ויגלי ית עריתיה, תגלי ית סאבת דמהא וישתיצון תרויהון, מגו עמהון.

(כא) ואיש אשר יקח את־אשת אחיו נדה הוא ערות אחיו גלה ערירים יהיו:

כז וגבר, דיסב ית אמתא וית אמה עריתא, ויגלי ית עריתיה, תגלי ית סאבת דמהא וישתיצון תרויהון, מגו עמהון.

הש"י א ויהיה בהם אוב וגו': כאן נאמר בהם 'מיתה' ולמעלה 'כרת': עדים והתראה - בפקילה, מזיד בלא התראה - בהכרת, ושיגתם - חטאת. וכן בכל חיבי מיתות שנאמר בהם 'כרת':

כח וגבר, דיסב ית אמתא וית אמה עריתא, ויגלי ית עריתיה, תגלי ית סאבת דמהא וישתיצון תרויהון, מגו עמהון.

(כב) ואיש אשר יקח את־אשת אחיו נדה הוא ערות אחיו גלה ערירים יהיו:

כט וגבר, דיסב ית אמתא וית אמה עריתא, ויגלי ית עריתיה, תגלי ית סאבת דמהא וישתיצון תרויהון, מגו עמהון.

הש"י א ויהיה בהם אוב וגו': כאן נאמר בהם 'מיתה' ולמעלה 'כרת': עדים והתראה - בפקילה, מזיד בלא התראה - בהכרת, ושיגתם - חטאת. וכן בכל חיבי מיתות שנאמר בהם 'כרת':